

Siyasi İstikrar İndeksi (Sİİ)

Referans No: 130601

Kartal, Kurt, Ayı

*Kurdun kartalla etkileşim ve eşleşme modaliteleri ve “politik-kültürüyle” ayıyla eşleşme modalite ve “politik kültürü”, biri birinden; ölçek, kapsam, alan, aile/klan art alanları, beslenme türü, sair bakımdan farklıdır. Kurt kartalla eşleşirken işbirliği modalite ve bunları etkileyen “politik kültürü”, ayıyla eşleştiğinde bire-bir **tekrarlayamaz**. Kurdun kartalla etkileşimde ılımlı ve sabırlı, ayıyla etkileşimde sert ve mücadelecisi olması elzemdir.*

Bildiğimiz kadarıyla gelişkin ülke ileri düzey felsefe eğitiminde misalen anlatım, pek hoş karşılanmamaktadır. Misalen anlatmak, siyasi analizin belki en “düşkün” halidir. Misal ile anlatmak zorunda kalmak, esasen, zor meseleyi izahta tıkanıklık işaretidir. Misali darb etmek, **darb-ı mesel**, iyi yürütülmediğinde darp etmeye dönüşebilmektedir. Tarihî, siyasî, siyasî-sosyolojik ve siyasî-felsefe yönünden genişliği nedeniyle elinizdeki çalışmada misalen naklin anlayışla izlenmesini istirham ediyoruz.

Kartal; yüksek irtifalı yırtıcı kuştandır. Tekil hayvan olup yavrusuna az-düşkündür. Besin zinciri hareketli yiyeceklere dayalıdır. Canlı-kanlı, son derece hızlı hareket eden avları yakalamak için kartal, geniş bakış açısına, bir o kadar keskin göze sahip olmalıdır. Kartal gözünde insandakinden sekiz-on misli miktarda ve uzun mesafede net görüntü temin eden **fovea** bunun içindir. Kartal daha geniş alanı kontrol etmek daha fazla hareketli halde besin görmek için yüksek uçar. Kartalın geniş kanatları solunumunun destekleyicisidir. Tüm vücuduna yayılı hava keseciklerini sonuna dek doldurur, uçuş maliyetini en aza indirir. Kartal, uzun süreler açlığa dayanmasını sağlayan şekilde gıdasını sıkıştırıp özüte dönüştürerek vücutta depolar. Kartalın yüksek irtifada süzülerek uçuşu, aldığı gıdaları uzun süreli beslenmesinde tam dönüştürme gerekleri için destekleyicisidir. Yüksek irtifa, kartalın beslenme zincirinin **devam**

ortamıdır. Kartal takatten düştüğünde tüy yolup pençe söküp gaga kırarak kendisini tamamen yeniler, yaşar.

Kurt; sürü hayvanı olup eşi ve yavrularına çok düşkündür. Eşi ve yavrusunu değil yemek, onlar için canını feda eder. Sürü halinde kurt, geniş alanları kontrol etmek, bu alanlarda hareketli besinlere dönük avlanmak için koku alma yeteneğine yaslanır. Kurt burnunda çok yüksek etkinlikte, uzun mesafeden net koku ve ederini / niyetini / kapasitesini hissetmeyi temin eden **oberaza** bunun içindir. Kurdun pençeleri sivri ve güçlü, zeminden gelen titreşimde hissiyatı artırmak için içeri çekilebilirdir. Pençe parmak araları perdelidir; kurdun karda batmama suda yüzmesini destekler. Kurt kışın da rahatça avlanır. Pençeler; savaşırken yırtıcı, diğer zamanda tedbiridir. Kurdun arka ayakları ön ayakları izine basar. Lider kurt isterse, arkasındakiler tek bir iz bırakır, grup sayısını saklar. Kurt yükseklerle hâkimdir, buradan gözetler, kuşatarak saldırır. Kulağı 16 km'den duyar, nefesi aynı menzile mesaj iletir. 10-15'lik grup-kurt, yüzlerce km yayılır, haberleşir, avlanır. Kurt, insanın 40 misli koku alır. Kokuları, bu yolla, hedefinin hissiyatını ayırtabilir; kaçacak, saldıracak, korkmakta, sair. Kurt, ayağını sağlam toprağa basar, geniş yaşam alanını “damgalar”, bağlanır. Kurt, toprağı çürük çöl ve tropik ormana girmez. Kurt sosyaldır, dayanışmacıdır, ailecidir, gelenekçi ve daima tek eşlidir. Tropik orman hariç hemen her iklimde tutunur, çölü/oynak kumu sevmez.

Ayı; tekil hayvan olup dar denebilecek ölçekte ailesine az-düşkündür. Ayı acıktığı ve zorda kaldığında aile mensuplarını yer. Ayı hem et (uzun kesici diş) hem ot (kısa azı) yer, dişleri buna göredir. Pençesini sabite halinde kullanır, kartal ve kurdun pençesi gibi hareketli mekaniği yoktur. Ayının görme sistemleri vasat, kulağı iş-görür, burnu iyi koku alır. Geniş alanları tarayarak yaşamaya yatkın değil, acıktıkça yayılır, yuvaya aşırı bağımlılığından, yayıldıkça zayıflar. Yağlı ve yüksek kalorili yiyeceklere öncelik verir. Bu yüzden sıcaklık ve kuraklıktan hazzetmez. Besinlerini hazmedip deri altı kalın yağ tabakasında saklar. Uzun kış

uykusunda burada sakladığı enerjiyle idare eder. Ayı kendini yenileme değil aynen sürdürmeye, sadece, hacmen büyümeye odaklanır. Deri altı sınırlı enerjisini iyi kullanmak için ayı, hep daha çok yüklenme ihtiyacı duyar. Az yüklenip daha yüksek kalorili (verimli) beslenmeye değil.

Kartal ABD’yi, Kurt Türkiye’yi, Ayı Rusya’yı temsilendir. Bu üç siyasi sistemin kurucu ve işletici akılları, kartal / kurt ve ayıyla pek mütenasip temsil edilebilirdir.

Türk (kurt) siyasi sisteminin ABD (kartal) ve Rusya (ayı) ile eşleşme modaliteleri “vazıh” hale getirilmelidir. ABD ve Rusya küresel güçler olup dev olarak tanımlanırlar. Kuvvet parametreleri Türkiye ile mukayeseye elverişsiz, çok yüksektir. Rusya Türkiye’den, ABD ise Rusya’dan misliyle güçlüdür. **Türkiye’nin ABD ya da Rusya ile eşleşmesi, bunlarla eşit / denk / benzer / özdeş / yakın çıkar temin etmesi yahut bunu dermeyeran etmesi akıl dışıdır.** ABD ve Rusya, Türkiye ile etkileşimlerinde, muhakkak ve er ya da geç manasına daima, daha çok kazananlardır.

Kurdun kartalla etkileşim ve eşleşme modaliteleri ve politik-kültürüyle ayıyla **eşleşme modalite ve “politik kültürü”**, biri birinden; ölçek, kapsam, alan, aile/klan, beslenme türü (kurt ve kartal sadece et, ayı hem et hem ot), sair bakımdan farklıdır. Kurt kartalla eşleşirken işbirliği modalite ve bunları etkileyen “politik kültürü”, ayıyla eşleştiğinde bire-bir **tekrarlayamaz**. Misal, kartal, kurdun sürü dayanışmasını umursar ve düşük tutmak ister. Kartal kurttan tekil olarak istifade eder. Ayıysa kurdun sürüyle dayanışma derecesini düşürdüğünde kendi çıkarı da azalır. Bununla birlikte kurdun sürüsüyle yüksek/güçlü dayanışmasını kendi varlığına karşı risk görür. İster kartal ister ayıyla eşleşsin kurt, sürüsüyle, az ya da çok er ya da geç kati biçimde ters düşer.

Kartal kurtla eşleştiğinde kurda geniş alanlarda görüş, bunu en düşük maliyetle temin eder. Kartal kurtla eşleştiğinde kartal gösteren, kurt ayıyla eşleştiğindeyse kendi gösteren, ayı gösterilen konumundadır. Ayı kurtla eşleştiğinde uzun / uzak mesafelerde işbirliğine odaklanır. Ayı kurt

sayesinde gezinmeksizin daha seyyal hale gelir. Kurt ise ayı sayesinde yakalanmış av esnasında daha güçlü/bitirici hale gelir. Ayı kurdun yükseğe tırmanma / görme yeteneğinden, sürüsünün geniş yayılımından yararlanır. Ayı, uzun / uzak mesafeleri / yuva bölgesine erişim koridorlarını kendi yaşam alanının zenginleşme ve güvenliği için kurt aracılığıyla denetler. Kurt ayı için yuva ve etrafının güvencesinde araç-mekaniktir. Sakin/sabırlı ayı, kurdu daima, sabırlı modundan çıkartıp sinirli/agresif hale getirmeye pek yetenekli ve gayretlidir. Yüksek ve sert yamaçta kartal avda avantajlı, görüş açısının hâkimi, düz satıhta kartal, görülen ve uçuş açısı müdahale edilebilir menzile girer. Kartal için kurt, yakalanmış avın öldürülme ve beslenme esnasında -karadaki kartalın en yüksek zaaf anıdır- bitirici güçtür. Kartal açık, ayı, kapalı/engebeli arazili yer avda kurda daha çok muhtaçtır.

Kartal büyük/orta hacimde avdan ihtiyacı kadarını alırken kurda nispi büyük parça kalır. Aşırı beslenmek ve beslenme esnasında yüksek rakımda bulunmamak kartala risktir. Ayı büyük/hacimli avının en az parçasını kurtla paylaşır. Kurt avının ilk-evvel boynuna ayıysa beynine erişip yemek ister. Balıkta kolay, yabani koyunda ayının işi zordur! Kartal beslenmeye ilk-evvel en yumuşak etten, yürek/böbrekle başlar ki kurdun son tercihidir. Ayının başta kaburga iri/güçlü kemikleri bulunur. Etçil beslenirken yol açtığı ağır sindirim problemleri için yediği ot ve meyveleri

kullanır. Kurdun kemik yapısı başta bel nispi zayıf, kas ve pençelere binen yükü düşük kılmak için güçlendirmek ister. Kurdun ayrıca sindirim için kemik yemesi şarttır. Kartal kemik yemezken kurt kemik bırakmaz; fosforik asit ve kalsiyum temel gereksinimidir. Kurt hareketli/kanlı avının tüyleri hariç deri/kemik/kafa dâhil hemen her yerini yer, gram israf etmez. Kartalın enerjisi vücudunun her yerinde/yayılyken kuvveti pençelerinde yoğunlaşır. Kartal avlanırken vücudu oksijeni her yerde dolaştırdığından nefesine bağımlılığı yok, kilitlediği pençelerini açmadan bekleyebilir. Kartal sabitleyerek avlanır. Ayının enerjisiye deri altında, konsantre, bu yüzden, enerjisini kuvvete dönüştürmesi güçlü ve kesintisiz nefes almasına bağlıdır. Ayı, belki bu nedenden, sürekli oynayarak/oynaşarak avlanır. Avlanırken hareketliliği, herhalde, nefeslenmesini desteklemek için, duygusallık ya da neşesinden değildir. Kartal ve kurt birlikte avlanırken nispi düşük, beslenirken yüksek uyumlu, avı bulma ve yakalamada biri birilerine daha az muhtaç ama paylaşımda işbirliği nispi yüksektir. Ayı ve kurt birlikte avlanırken yüksek, beslenirken düşük uyumludur. Kartal ve kurt her mevsim her arazide işbirliği geliştirip esnek ve verimliliğe açık, ılımlı işbirliğindedir. Kartalla kurt eşleştiğinde kurt, tek avlık (ele geçirme/beslenme) verimlilik üretir, üretilen bu verimlilik katıyen sür-git değildir. Kartal belli/muayyen sahada kurtla eşleştiğinden, bunu, başka sahalarda başka işbirlikleriyle ikame edebilir. Ayı ve kurt sınırlı mevsim ve arazide katı denebilecek kalıplarda sert işbirliğindedir. Bu yüzden kartalca ikame edilebilen kurt, ayıyla eşleştiğinde bu kez ikame edilebilen muayyen sahaya bağımlı ayıdır. Kurt kartala karşı agresif olmak zorunda hiç değildir. Kurt ayıya karşıysa daima uyanık ve gerektiğinde sert olmalı, avı paylaşımda tavizi düşük tutmalı, gerektiğinde savaşmalıdır. Buna karşın, ayıyla kurt eşleştiğinde üretilen verimlik uzun müddetli olmaya açıktır. Kartal kurtla savaştığında sürü tekini öldürür, sürünün müdahalesine maruz kalmadan uzaklaşabilir. Kartal kurdu öldürdüğünde kurdun geniş yayılım sahasına kaçak ve rahatça girer. Ayı kurdu öldürür ancak yediği darbe er ya da geç ölmesine yol açar. Kartal kurttan darbe almadan öldürebilir ama ayının böyle bir şansı pek düşüktür. Kurt öldüren

ayı sürünün er ya da geç tepkisiyle muhatap, kartal için bu ihtimal düşüktür. Kurt öldüren ayı kurdun mensup olduğu sürü yayılım sahasına pek giremez, kendi yuvasında bile rahat edemez olur. Kurdun sürü hafızası mevcut, çok güçlüdür. Kurt, hatta kurt sürüsü, hiç görmedikleri halde babasını öldürenin öcünü, ömrünce taşır. Ayı ve kurdun hafızası güçlü, bu yüzden, misal insanla etkileşimi muazzam yüksektir. Ayı ve kurdun dostluğu, insan unutsa da onlarca unutulmazdır. Kartalda hafıza pek zayıf, çok geniş alanda hafıza, kartalı bloke edici, uçuşunu kesintili kılıcı, geniş sahada uçarak akışını bozucudur. Kartal zihni, sürekli yenilenen görüntüye muhtaçtır, kesintisiz teyidi süreçlere değil. Ayı (dar) ve kurt (geniş) muayyen sahaya bağlanmışlıklarından, ayı ve kurtta devamlılık, sahayı sürekli teyit ve denetleyici hafıza elzemdir. Ağaçlara yahut kritik yol ayrımlarında imza/tamga bundandır. Ayı ve kurtta baba/anaya bağlılık ve saygı, kartalda aileden bağımsızlaşma ve özgürleşme barizdir. Kartal hemcinslerine karşı daimi ferdiyetçi, kendi münferit yuvasını düşünendir. Ayı ve kurt, muayyen sahalarını, hemcinsleriyle belli/kalıplaşmış usullerle paylaşır. Ayı ve kurtta ayrıca eylemlilikte devamlılık varit, kartalda eylemlilik değişkendir. Kartalda tümünden yenilenme işlevsel gereklilik, ayı ve kurtta tümünden yenilenme ölümcül, sadece yaz/kış tüy değiştirirler (huy değil!).

Mur'ad ve Murat ara raporlamamızda ABD-Türkiye eşleşmesinin miadını doldurduğunu, tam-işbirliğinden çıkılma, **Rusya ile eşleşme** gereğini vurguladık. ABD ile eşleşme, bırakın devlette zayıflamayı, orta sınıflarımızı aşındırır hale gelmişti. Orta sınıflarımız değerlerini kaybetmeye milli devletçi dayanışma ağır zayıflamaya başlamıştı. Sürekli borçlu/suçlu/yalnız orta-sınıf ürettiğimizden, iktisadi/hukuki ve sosyal risklerimiz artmakta, iktisatta sosyal yardım sistemimiz baskılanmakta, hukukta adalet kapasitemiz gerilemekte, sosyal sahada cemaatler ve bölücülükler kitlelerimizi kemirmekteydi. Benzetmeyle, kurt sürüsünün güçlü dayanışması, yerine koyulamaz eşiğe yaklaşmıştı. Savunma harcamalarımız baskılanmakta, düşmekteydi. Hem ABD hem de Rusya ile kapıştığınız ya da *radikal revizyonist aktör* haline geldiğinizde bu, ölümcül hatadandı. Düşürülen savunma harcamaları ABD ile etkileşim iyiyken zayıf ve barışçıl Rusya şartlarında makuldü. Putin ve güçlü Rusya şartlarında ABD ile kopmaysa, düşürülmüş savunma harcamaları ertesi tarihi sıkışmadandır. Düşürülmüş harcama ve kritik eksikle (hava savunma sistemlerinden ve zırhlı/mekanize yeteneklerden mahrumiyet) savunma yapılanmasında Rusya ile yakınlaşma elzemdi. Rusya ile eşleşme gereğini vurgularken, aynı yukarıdaki gibi, **ayıyla didişmemiz ve vuruşmamız, hakkımızı savunarak almamız şarttı**. ABD dikte eder, istediği alır,

almazsa Türkiye’yi ikame edebilir. Rusya dikte eder ama istediğini almak için öldürücü darbe vurmalı, kendisiyse darbe almamalıdır. Rusya Türkiye’ce darbelenebilir, doğalgaz tedariki başta olmak üzere örnekleri diğer raporlamalarda naklettik. Türkiye Rusya’ya direnebilir, kazanabilir, kazanmalıdır. ABD karşısında Türkiye’nin güç parametreleri nispi pek düşük, misal CENTCOM-PKK meselesinde S-400 sopası ABD’yi hemen geriletmiştir. Rusya karşısında elimizde ABD sopası yok, vermemekte, vermeyecek, kendi işimizi kendimiz görmeliyiz. Görebiliriz. Ayrıca, ayının anladığı ve ABD’yi bulaştırmaksızın beklediği budur. Ayı, eşleştigi kurdun “alfa” olup olmadığını bilmek istemekte, ayrıca test etmektedir. Test sahası İdlib/Suriye’dir. İdlib/Suriye testi **ayıyla eşleşecek kurdun belki on-yıllarca etkileşim modalitesini set edecektir.** İdlib/Suriye’de kazanırsak ayıdan ucuz gaz alır çok ve sadece bize turist getirtir daha çok ihracat yapar, güçlü silah sistemlerine erişiriz. İdlib/Suriye’de Rusya’ya kaybedersek tümünde aksi yaşanır. Rusya-Türkiye eşleşmesinde güçlü olanla işbirliği hedeflenen etkileşimdir. Zayıflıkla uyum, dikte edilene riayet, Rus politik kültüründe kazançlı dostluk değil, zorunlu maliyettir.

	1988-2002	2003-2009	2003-2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Askerî Harcamanın / GSYH Oranı (%)	3,7	2,7	2,3	2,3	2,1	2,1	2	1,9	1,8	2,1	2,2	2,5*
Askerî Harcama (milyar USD)	15,9	16,3	16,8	17,9	17,3	18	18,7	17,8	15,9	17,9	18,2	19,1*
Türkiye’nin Askerî Malzeme İthalatı (milyar USD)	22,7	4,41	9,82	0,48	0,77	1,5	0,8	1,56	0,44	0,33	0,43	0,69

Saygılarımızla,

S Bilişim Danışmanlık

“Bu raporun barındırdığı ya da dayandığı bilgiler yazarlarının doğru ve güvenilir olduğuna inandığı kaynaklardan alınmış ve akademik denetime tabi tutulmuştur. Bununla birlikte üçüncü şahıslardan alınan hiçbir bilginin doğruluğu ve tamlığı bağımsız olarak onaylanmamış buna dair bir garanti verilmemiştir. Rapordaki ifadeler geleceğe dair güncel beklentiler temin edebilir ve doğrudan güncel veya tarihi bir gerçeğe ilişkin olmayan herhangi bir beyan içerebilir. İşbu ifadeler bilinen / bilinmeyen riskler, tereddüt ve kapsamlı olarak belirtilmemiş başka faktörler içerebilir. Bu rapora katkıda bulunanlar sürekli değişen bir çevrede faaliyet gösterdiğinden devamlı yeni risklerin ortaya çıkması doğaldır. Okuyucu bu ifadelere aşırı bir güven sergileyerek yatırım ya da ticari bir işlem yapmamaları için uyarılmaktadır. Raporun hazırlanmasına katkıda bulunanlar yeni bir bilginin doğuracağı sonucu müteakiben hiçbir ifade üzerinde halka açık bir güncelleme yapma zorunluluğu taşımaz. Raporu yazarlar bu bilgilerin kullanımına bağlı doğacak hiçbir zarar yahut kayıptan hiçbir şekilde sorumlu tutulamazlar.” Tüm hakları saklıdır. Bu raporun hiçbir parçası fotokopi, kayıt, bilgi depolama ve yeniden kullanımı mümkün kılacak araç / sistem dâhil olmak üzere alıntı yapılamaz, yeniden yayınlanamaz.